

УДК 373.51

Сергій Конюхов, Тетяна Бузаджи

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького, Мелітополь, Україна
sergey_konuhov@mail.ru*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНФОРМАТИКИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

На сьогоднішній день поряд з традиційними формами навчання у педагогічній практиці все частіше використовуються інтерактивні технології. Саме при використанні інтерактивних технологій учні вчаться шукати інформацію, систематизувати її та узагальнювати. Методичні можливості сучасних педагогічних технологій дають можливість вчителю вільно почуватись, використовуючи їх багатогранність та різноманітність. Водночас збільшуються вимоги до вчителя, він повинен стати порадиником для учня, зобов'язаний перебувати в постійному творчому пошуку, володіти основами психології, вміти використовувати на власних уроках сучасні технічні засоби навчання [5, с. 23].

Використання комп'ютерної техніки робить урок цікавим і сучасним. У зв'язку і цим розширюється мета навчання: не лише передати учням окреслену програмами та підручниками систему знань, а й підготувати їх до повноцінної плідної життєдіяльності в сучасному суспільстві.

Сучасна людина повинна мати винахідливе мислення, знаходити шляхи розв'язання проблем у будь-якій ситуації, працювати в команді, бути здатною приймати рішення, активно використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології в усіх галузях своєї діяльності.

Інтерактивне навчання є певним різновидом активного навчання. Як відомо, процес навчання в активній формі сприяє напруженій розумовій роботі суб'єкта навчання, стимулює самостійність, активність, розвиває творче мислення. Дослідження сучасних російських психологів

підтверджують, що старший школяр може, читаючи очима, запам'ятати 10% інформації, слухаючи – 26%, обговорюючи – 70%, навчаючи інших – 95% [4, с. 54]. У трактуванні поняття «інтерактивні технології» різними авторами можна помітити певні розбіжності. Наприклад, О. І. Пометун та Л. В. Пироженко розглядають інтерактивні технології як окрему групу технологій та протиставляють їх активним технологіям завдяки принципу багатосторонньої комунікації [4, с. 97]. Білоруські науковці В. Д. Симоненко та Н. В. Фомін включають інтерактивні технології до складу активних технологій навчання разом з технологіями проблемного навчання, технологіями навчального співробітництва, ігровими та комп'ютерними технологіями [5, с. 145].

Інтерактивні технології навчання – це така організація процесу навчання, у якому учню неможливо не брати участь – в колективному, взаємодоповнюючому, заснованому на взаємодії всіх його учасників процесу навчального пізнання [2, с. 106].

Мета дослідження – розглянути використання інтерактивних технологій на уроках інформатики.

Уроки інформатики суттєво відрізняються від уроків інших шкільних предметів. Це зумовлено необхідністю роботи учнів за комп'ютером. Існує навіть думка, що на уроках інформатики можливий тільки трикутник: учитель – комп'ютер – учень [1, с. 35]. Безперечно, шкільна інформатика має прикладний характер, і комп'ютер на заняттях є, в першу чергу, інструментом навчання і лише частково об'єктом вивчення. Слід зазначити, що в учнів 8–9-х класів формуються і визначаються стійкі інтереси і схильності до того чи іншого предмета, тому перед ними необхідно відкрити різноманітні сторони інформатики, які не дозволять підлітку обмежити свої інтереси комп'ютерними іграми. Саме тому на уроках інформатики необхідно застосовувати якомога більше таких методів навчання, які спонукають учнів бути активними учасниками навчально-виховного процесу.

Застосування методів інтерактивного навчання дозволяє вчителю інформатики вирішувати наступні завдання [2, с. 107]:

- формувати інтерес до предмета;
- розвивати самостійність учнів; створити комфортну атмосферу доброзичливості на заняттях, що сприятиме оздоровленню психологічного клімату;
- навчити дитину виявляти свою індивідуальність у навчальному процесі; реалізувати ідею співпраці викладача і учнів, тобто співпрацювати з учнем як з партнером; задіяти до процесу навчання не тільки свідомість дитини, але і її почуття, емоції, вольові якості.

На думку науковців [3, с. 46] методи інтерактивного навчання, дозволяють учням:

- зробити знання більш доступними і стійкими;
- вчитися формулювати власну думку, правильно будувати докази і вміти аргументувати свою точку зору, вести дискусію;
- вчитися слухати іншу людину, поважати альтернативну думку;

– моделювати різні соціальні ситуації і вирішувати їх спільними зусиллями, збагачувати свій життєвий досвід через залучення в різні життєві ситуації і переживання їх;

– вчитися будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути діалогу;

– аналізувати інформацію, творчо підходити до навчального процесу;

– розвивати навички проектної діяльності, самостійної і творчої роботи.

При підготовці до уроку, зокрема інформатики, вчитель обов'язково повинен пам'ятати і враховувати залежність вибору методу навчання від дидактичних цілей на різних етапах уроку.

При колективному способі навчання досягається спільна діяльність заради досягнення загальних цілей. У дітей з'являється впевненість у собі, вони пишаються навчальними успіхами один одного.

При інтерактивному навчанні відбувається постійна активна взаємодія всіх, хто залучений до процесу навчання. При цьому ролі викладача та учня перебувають у певній рівновазі: обидва працюють для того, щоб навчатись, ділитись своїми знаннями, досягненнями, певним життєвим досвідом.

На заняттях інформатики часто використовуються такі форми: *заняття-дискусія, заняття-практикум, самостійна робота з виконання творчих завдань в невеликих групах*. Інтерес у групі викликають *ситуаційно-імітаційні форми і методи навчання*, серед яких розрізняють ігрові (інсценування, ділові, рольові) та неігрові (аналіз конкретних ситуацій, круглий стіл, «мозковий штурм» та ін.). Вони найбільше забезпечують ефективність процесу професійного становлення.

Метод «*Заняття-дискусія*» – це така форма бесіди, яка дозволяє учням обмінюватися досвідом і ділитися своїми поглядами та ідеями з метою вирішення проблеми. На уроках інформатики цей метод можна використовувати при вивченні будь-якої теми, її закріпленні та узагальненні.

Зазначений метод надає учням можливість контролювати власний процес навчання і краще впливати на нього через індивідуальну допомогу кожному, хто її потребує, власні знання учасника дискусії актуалізуються, конкретизуються, набувають гнучкості, закріплюються саме при поясненні своєму однокласникові.

Серед найбільш поширених інтерактивних засобів навчання на уроках інформатики є поділ учнів на малі дослідницькі, творчі та полемічні групи, коли кожне коло учнів готує власний матеріал згідно з обраним напрямом (історики, дизайнери, літературознавці, економісти та ін.).

Увесь клас, таким чином, активно бере участь у створенні уроку.

Наприклад, тема «Комп'ютерні віруси» (групи: історики, користувачі, хакери, програмісти антивірусних програм)

Метод «Ланцюжок». Перший учень ставить питання другому. Другий відповідає і ставить питання третьому, і так до останнього учня.

Цей прийом можна використовувати на будь-якому уроці, достатньо назвати тему обговорення (як правило, це тема попереднього уроку).

Метод «Вірю – не вірю». Учитель розпочинає певне висловлення, а учні повинні погодитися з цим висловленням чи ні та обґрунтувати свою відповідь.

Метод «Асоціативний куш». Вчитель визначає тему, над якою проведеться робота, а учні згадують все, що виникає в їхній пам'яті з цієї теми і створюють схему.

Таким чином, нові інтерактивні технології навчання на основі інформаційних і комунікаційних технологій дозволяють змінити навчальний процес. Інтерактивні методи навчання дозволяють залучити до роботи всіх учнів, сприяють виробленню соціально важливих навичок роботи в колективі, взаємодії з колективом, навичок проведення чи підтримки дискусії, обговорення запропонованих тем.

Список використаних джерел

1. Пахомова Н. Ю. Педагогические находки : девять граней опыта учителя информатики : кн. для учит./ Н. Ю. Пахомова – М. : Просвещение, 1993. – 158 с
2. Суворова Н. И. Интерактивное обучение : новые подходы / Н. И. Суворова // Инновации в образовании. – 2001. – № 5. – С. 106–107.
3. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання / О. І. Пометун. – К., 2007. – 144 с.
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко.– К. : Видавництво А.С.К., 2004. – 192 с.
5. Симоненко В. Д. Современные педагогические технологии : уч. пособ./ В. Д. Симоненко, Н. В. Фомин. – Брянск : Издательство БГПУ, 2001. – 395 с.